

**Actele juridice încheiate și efectele încălcării cerințelor legale în procedura de
constituire a societății cooperative reglementată de legea nr. 1/2005**

Prof. univ. dr. Viorel Găină
Asist. univ. drd. Alexandru Mihnea Găină*

**Concluded juridical acts and effects of the infringement of legal requirements
in the procedure of constitution of a cooperative society as it is ruled
by the Law nr. 1/2005**

For a cooperative society, the stages of its constitution are: a) the contract' stage; b) The judicial stage; c) the stage of matriculation publicity and fiscal registering. The procedure of constituting a cooperative society requires, accessarily, the conclusion of various juridical acts. These acts are concluded by the founding members of the society, but their value is assumed by the society itself. Yet, if the acts required for the society's constitution should contain errors, the possibility of remediating to these errors would. There various means for doing so: a) through the decision made by the society's members; b) through a judicial decision. For whatever situation where errors should occur, the juridical liability of the persons having committed them could be engaged.

Key words: cooperative society, procedure of constitution, members' liability, protection due to third parts.

Cuvinte cheie: societate cooperativă; procedură de constituire; răspunderea membrilor; protecția terților.

1. Considerații preliminare. În procedura de constituire și autorizare a funcționării societății cooperative se parcurg trei etape: a) etapa contractuală; b) etapa judiciară; c) etapa de înmatriculare în registrul comerțului, înscriere fiscală și publicare în Monitorul Oficial. Fiecare dintre cele trei etape este structurată pe mai multe secvențe. În etapa contractuală se formează acordul de voință al membrilor cooperatori pentru constituirea viitoarei societăți cooperative. Secvențele care domină etapa contractuală sunt: a) redactarea înscrisurilor actului constitutiv; b) semnarea și autentificarea înscrisurilor actului constitutiv. Înscrisurile actului constitutiv al societății cooperative pot să fie din punct de vedere structural astfel: a) un înscris unic denumit act constitutiv care poate avea următoarea structură: 1) o structură unitară; 2) o structură cu două componente constând în contract și statut; b) două înscrisuri separate cu structuri unitare denumite astfel: 1) contractul; 2) statutul. Pentru elaborarea înscrisurilor actului constitutiv al societății cooperative fondatorii trebuie să aibă la dispoziție următoarele elemente: a) dovadă privind

* Universitatea din Craiova, Facultatea de Drept și Științe Administrative; Les étapes de constitution de la société coopérative sont: a) l'étape contractuelle; b) l'étape judiciaire; c) l'étape d'immatriculation, de publicité et d'inscription fiscale. Dans la procédure de la constitution de société coopérative est nécessaire de faire de différents actes juridiques. Ces actes sont fait des fondateurs de la société coopérative, mais elles sont valorisées de société. Mais si les actes quelle sont faits dans la procédure de la constitution de société ont les erreurs il y a la possibilité de corriger ces erreurs. Les moyens de corriger les erreurs sont différents : a) par la décision des membres de la société ; b) par la décision judiciaire. Pour toutes les situations des erreurs on peut engager la responsabilité juridique aux personnes qui ont faire ces erreurs.

disponibilitatea¹ firmei și emblemei eliberată de oficiul registrului comerțului (art. 39 (8) din Legea nr. 26/1990); b) dovadă privind posesia unui spațiu în care se stabilește sediul social al societății cooperative, constând în act de proprietate, contract de închiriere, contract de comodat, declarația de acceptare a unui membru cooperativ proprietar al unui spațiu, etc. (art. 16 (1) din Legea nr. 1/2005); c) datele de identificare ale membrilor cooperatori fondatori persoane fizice și (sau) juridice (art. 16 (1) lit. a din Legea nr. 1/2005); d) datele de identificare ale persoanelor fizice și (sau) juridice care vor fi numite administratori precum și cele ale persoanelor fizice care vor fi numite cenzori (art. 16 (1) lit. i – j din Legea nr. 1/2005); e) celelalte date privind acoperirea elementelor obligatorii care trebuie cuprinse în actul constitutiv al societății cooperative (art. 16 (1) lit. a – p din Legea nr. 1/2005).

Redactarea înscrisurilor actului constitutiv poate fi făcută în raport de modalitatea de încheiere a actului constitutiv astfel: a) dacă actul constitutiv se încheie sub semnătură privată redactarea se poate face de către: 1) oricare membru cooperativ dacă are cunoștințe juridice corespunzătoare; 2) consilierul juridic al oricărui membru cooperativ persoană juridică fondator; 3) un avocat ales de către membrii fondatori; 4) soții, ascendenții ori descendenții membrilor cooperatori, persoane fizice, dacă au cunoștințe juridice; 5) serviciile de asistență din cadrul oficiului registrului comerțului; b) dacă actul constitutiv trebuie să se încheie în formă autentică, redactarea se poate face de către: 1) oricare membru cooperativ dacă are cunoștințe juridice; 2) consilierul juridic al oricărui membru cooperativ persoană juridică; 3) un avocat ales de către membrii fondatori; 4) soții, ascendenții ori descendenții membrilor cooperatori persoane fizice dacă au cunoștințe juridice; 5) oricare notar public; 6) oficiul registrului comerțului prin serviciile² de asistență din cadrul lui.

2. Semnarea sau semnarea și autentificarea înscrisurilor actului constitutiv.

Formele în care se încheie actul constitutiv al societății cooperative sunt: a) înscrisul sub semnătură privată; b) înscrisul autentic. Pentru situația în care actul constitutiv se încheie sub semnătură privată este suficient ca el să fie semnat de către membrii fondatori. Această formă a actului constitutiv este cerută când capitalul social al societății cooperative este format din aporturi în numerar, bunuri mobile sau imobile, mai puțin terenuri. Pentru ca actul constitutiv încheiat în această formă să fie opozabil terților trebuie ca el să dobândească dată certă. Data certă poate să fie dată de către notar, de către avocat sau de serviciul de asistență din cadrul oficiului registrului comerțului. Autentificarea actului constitutiv este cerută, ca excepție, pentru situația în care printre bunurile care formează capitalul social este și un teren. Ea se face de către un notar public. În activitatea de autentificare notarul public verifică dacă actul constitutiv al societății cooperative îndeplinește condițiile de fond și de formă impuse de lege. De la data la care actul constitutiv a fost semnat de către toți fondatorii sau a fost semnat și autentificat, societatea cooperativă dobândește capacitate juridică restrânsă la formalitățile de constituire a sa. Actele necesare constituirii sunt exercitate de către persoanele desemnate prin actul constitutiv.

¹ În temeiul art. 39 (8) din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului verificarea disponibilității firmei și a emblemei se face de către oficiul registrului comerțului înainte de întocmirea actelor constitutive.

² Conform art.35 (1) din Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiare și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, serviciile de asistență prestate de oficiul registrului comerțului constau și în redactarea actului constitutiv al societății cooperative.

3. Determinarea secvențelor din etapa judiciară. Exercitarea controlului de legalitate privind constituirea și autorizarea funcționării societății cooperative este consacrată de prevederile art. 14 (8) din Legea nr. 1/2005 în care se dispune că după verificarea îndeplinirii condițiilor stabilite prin legea menționată, judecătorul – delegat va dispune înmatricularea societății cooperative în registrul comerțului și publicarea în Monitorul Oficial. Judecătorul delegat³ de către președintele tribunalului la oficiul registrului comerțului este un magistrat din cadrul tribunalului județean care pe lângă atribuțiile funcției de magistrat îndeplinește și atribuțiile delegate pentru a exercita controlul judiciar asupra constituirii și autorizării funcționării societății cooperative. În etapa judiciară se parcurg următoarele secvențe: a) depunerea cererii de autorizare a constituirii și funcționării societății cooperative la biroul unic din cadrul oficiului registrului comerțului; b) efectuarea de către biroul unic a formalităților pentru prezentarea cererii de autorizare a constituirii și funcționării societății cooperative în fața judecătorului delegat; c) autorizarea constituirii și funcționării societății cooperative prin încheiere a judecătorului delegat.

4. Depunerea cererii de autorizare a constituirii societății cooperative și a declarației tip de autorizare a funcționării societății cooperative și a cererii de înregistrare fiscală. Solicitarea înregistrării cererii de autorizare a constituirii și funcționării societății cooperative se face la biroul unic din cadrul oficiului registrului comerțului de pe lângă tribunal, de către fondatori, administratori sau de reprezentanții acestora, precum și de orice persoană interesată. Cererea tip⁴ de înregistrare a societății cooperative în registrul comerțului trebuie să conțină în mod obligatoriu în actul constitutiv. Ea va fi însoțită de documentele doveditoare necesare precum: a) actul constitutiv; b) dovada efectuării vărsămintelor la capitalul social; c) actele privind proba dreptului de proprietate, aporturile în natură la capitalul social; d) certificatele constatatoare de sarcini privind imobile aduse ca aport la capitalul social; e) actele constatatoare privind operațiunile încheiate în contul societății cooperative și aprobate de membrii operatori; f) dovada de plată a taxelor de înregistrare. Pentru autorizarea⁵ funcționării societății cooperative, fondatorii, administratorii sau reprezentanții legali ai societății vor depune la biroul unic odată cu cererea de înregistrare și actele doveditoare, declarația – tip pe propria răspundere, semnată de membrii operatori sau de administratori din care să rezulte, după caz că: a) societatea cooperativă nu desfășoară la sediul social sau la sediile secundare, activitățile declarate o perioadă de maxim 3 ani; b) societatea cooperativă îndeplinește condițiile de funcționare prevăzute de legislația specifică în domeniul prevenirii și stingerii incendiilor (PSI), sanitar – veterinar, protecția mediului și protecția muncii pentru activitățile precizate în declarația tip. În vederea înregistrării fiscale și pentru atribuirea codului unic de înregistrare se depune la biroul unic cerere de înregistrare fiscală a societății cooperative.

³ Potrivit art. 37 (2) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale: “La începutul fiecărui an judecătoresc președintele tribunalului va delega la oficiul registrului comerțului unul sau mai mulți judecători ai tribunalului.”

⁴ În art. 43 (1) din Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice se dispune că: “Modelul cererii de înregistrare în registrul comerțului și al certificatului de înregistrare se stabilesc prin ordin al ministrului justiției la propunerea Oficiului Național al Registrului Comerțului.”

⁵ A se vedea art. 15 din Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice.

5. Pregătirea de către biroul unic a documentelor necesare autorizării constituirii și funcționării societății cooperative. Biroul unic din cadrul oficiului registrului comerțului primește, verifică și înregistrează cererea de înmatriculare și actele doveditoare, precum și declarația – tip de autorizare a funcționării societății cooperative. În cazul în care biroul unic din cadrul oficiului registrului comerțului constată că sunt depuse toate documentele necesare autorizării constituirii și funcționării și sunt îndeplinite toate condițiile impuse de lege va înainta toată această documentație la judecătorul delegat pentru exercitarea controlului de legalitate.

6. Autorizarea constituirii și funcționării societății cooperative prin încheiere a judecătorului delegat. Prin înregistrarea⁶ în registrul comerțului se înțelege înmatricularea persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice precum și înscrierea de mențiuni sau înregistrarea altor operațiuni care potrivit legii se menționează în registrul comerțului. Înregistrările în registrul comerțului se fac pe baza unei încheieri⁷ a judecătorului delegat sau a unei hotărâri judecătorești irevocabile, în afara cazului în care prin lege se prevede altfel. Pentru societățile cooperative Legea nr. 1/2005 prin art. 14 (5) dispune că autorizarea constituirii și funcționării acestora se face prin încheiere a judecătorului delegat.

În exercitarea controlului de legalitate privind constituirea și autorizarea funcționării societății cooperative, judecătorul delegat are în vedere următoarele: a) dacă actul constitutiv al societății cooperative îndeplinește condițiile de fond și de formă impuse de lege; b) dacă actele care sunt atașate la cererea de autorizare a constituirii și funcționării societății cooperative sunt valabile și sunt toate cele impuse de lege; c) dacă în actul constitutiv sunt cuprinse toate clauzele impuse în mod obligatoriu de lege pentru societatea cooperativă; d) dacă sunt întrunite toate elementele esențiale pentru dobândirea personalității juridice de către societatea cooperativă.

Judecătorul delegat de tribunal la oficiul registrului comerțului poate în activitatea de exercitare a controlului de legalitate să dispună administrarea de probe (ex: proba cu înscrisuri; proba cu expertiză tehnică etc.). Dacă aporturile la capitalul social al societății cooperative sunt aporturi în natură, judecătorul delegat numește în termen de 5 zile de la înregistrarea cererii, unul sau mai mulți experți care să întrunească un raport⁸ privind bunurile care fac obiectul aporturilor în natură. Numirea experților se face din lista experților autorizați pentru efectuarea de expertize judiciare. Nu pot fi numiți ca experți: a) rudele sau afinii până la gradul al patrulea ori soții acelor care au constituit aporturi în natură sau ai fondatorilor; b) persoanele care primesc sub orice formă, pentru funcțiile pe care le îndeplinesc, altele decât aceea de expert, un salariu, sau o remunerație de la fondatori, ori de la cei care au constituit aporturi în natură. Raportul de expertiză privind bunurile care fac obiectul aporturilor în natură trebuie să pună în evidență următoarele: a) descrierea fiecărui bun adus ca aport (identificare; caracteristici; etc.); b) modul de evaluare⁹ a fiecărui bun adus ca aport (metoda după care s-a evaluat); c) concordanța dintre

⁶ A se vedea: Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, art. 2¹ și Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, art. 6 (1).

⁷ A se vedea: Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, art. 6 (3).

⁸ A se vedea: Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației, art. 14 (5), (6).

⁹ Pentru bunurile mobile noi va fi luată în considerare valoarea din factură (Legea nr. 1/2005, art. 14 (5))

valoarea de evaluare a fiecărui bun adus ca aport și valoarea părților sociale acordate în schimb pentru valoarea respectivă; d) orice alte elemente care au fost stabilite ca obiective ale expertizei de către judecătorul delegat. Termenul de elaborare a raportului de expertiză și de depunere a acestuia la oficiul registrului comerțului este de 15 zile de la desemnarea și încunoștințarea expertului. Raportul de expertiză va putea fi examinat de către creditorii personali ai asociațiilor sau de alte persoane cărora li se pot elibera la cerere și pe cheltuielile lor copii integrale sau parțiale de pe acesta. În privința persoanelor care au acces la examinarea raportului de expertiză Legea nr. 1/2005 prin art. 14 (6) dispune că aceștia pot fi creditorii personali ai asociațiilor și alte persoane, dar pentru acestea din urmă nu precizează care pot să fie, determinându-le doar generic.

Considerăm că în categoria altor persoane care pot examina raportul de expertiză pot fi incluse doar persoanele care justifică un interes (ex.: a) membrii cooperatori care aduc aporturile; b) persoanele care prestează serviciile de asistență în cadrul oficiului registrului comerțului, dacă solicitantul înregistrării în registrul comerțului a societății cooperative a solicitat la cerere și pe cheltuielile sa serviciul de obținere a evaluării prin expertiză a bunurilor sîbrscrise ca aport în natură la capitalul social). Dacă după verificarea îndeplinirii condițiilor de legalitate judecătorul delegat constată că acestea sunt satisfăcute prin încheiere acesta autorizează constituirea și funcționarea societății cooperative și dispune înmatricularea în registrul comerțului, publicarea în Monitorul Oficial și înregistrarea fiscală. Autorizarea funcționării societății cooperative se face în baza datelor cuprinse în declarația tip pe proprie răspundere că activitățile pe care le va desfășura viitoarea societate cooperativă sunt legale.

7. Determinarea secvențelor din etapa de înmatriculare, înregistrare fiscală, publicitate prin Monitorul Oficial, comunicarea autorizării funcționării și eliberarea documentelor doveditoare privind existența și funcționarea societății cooperative. În etapa de înmatriculare, înregistrare fiscală, publicitate prin Monitorul Oficial comunicarea autorizării funcționării și eliberarea documentației doveditoare privind existența și funcționarea societății cooperative trebuie realizate următoarele formalități: a) înmatricularea în registrul comerțului; b) înregistrarea fiscală prin atribuirea codului unic de către Ministerul Finanțelor; c) publicarea constituirii societății în Monitorul Oficial al României, Partea a VII – a; d) comunicarea către autoritățile publice competente a autorizării funcționării societății cooperative; e) eliberarea certificatului de înregistrare și a certificatelor constatatoare privind autorizarea funcționării. Îndeplinirea fiecăreia dintre formalitățile menționate produce efecte privind existența, funcționarea sau opozabilitatea actelor înregistrate în registrul comerțului față de terți, după caz.

8. Înmatricularea. Înmatricularea societății cooperative în registrul comerțului se face în termen de 24 ore de la data pronunțării încheierii judecătorului delegat prin care s-a autorizat constituirea acesteia și s-a dispus înmatricularea (art. 26 (2) din Legea nr. 26/1990). Încheierea judecătorului delegat privitoare la înmatricularea societății cooperative este executorie de drept și este supusă numai recursului (art. 6 (2) din Legea nr. 26/1990). Termenul de recurs este de 15 zile și curge¹⁰ astfel: a) pentru părți de la data pronunțării încheierii judecătorului delegat; b) pentru orice alte persoane interesate de la data publicii încheierii judecătorului delegat în Monitorul Oficial al României, Partea a VII – a. Recursul se depune¹¹ și se menționează în registrul comerțului unde s-a făcut înregistrarea. În

¹⁰ A se vedea: Legea nr. 26/1990, art. 6 (3); Legea nr. 1/2005 art. 14 (8); Legea nr. 31/1990 art. 60 (2).

¹¹ În acest sens: Legea nr. 26/1990, art. 6 (4); Legea nr. 31/1990, art. 60 (3).

termen¹² de 3 zile de la data depunerii recursului, oficiul registrului comerțului îl înaintează la Curtea de Apel, în raza teritorială în care se află sediul societății cooperative. Motivele¹³ recursului se pot depune direct la instanță cu cel puțin două zile înainte de termenul de judecată. Dacă recursul se va admite, atunci decizia instanței de recurs se va menționa¹⁴ în registrul comerțului. Instanțele judecătorești sunt obligate să transmită oficiului registrului comerțului în termen de 15 zile de la data rămânerii irevocabile, copii legalizate după hotărârile care se referă la acte, fapte și mențiuni, asupra cărora au dispus efectuarea de înregistrări în registrul comerțului (art. 7 din Legea nr. 26/1990). Înmatricularea societății cooperative în registrul comerțului are ca efect dobândirea de către aceasta a statutului de persoană juridică (art. 14 (9) din Legea nr. 1/2005 și art. 6 (4) din Legea nr. 359/2004).

9. Înregistrarea fiscală. Înregistrarea fiscală a societății cooperative se face prin atribuirea codului unic, de către Ministerul Finanțelor Publice, pe baza datelor din cererea de înregistrare fiscală depusă odată cu cererea de autorizare a constituirii și funcționării precum și a datelor înregistrate în registrul comerțului dispuse prin încheierea judecătorului delegat. Pentru atribuirea codului unic de înregistrare fiscală, oficiul registrului comerțului, transmite direct sau prin intermediul Oficiului Național al Registrului Comerțului, pe cale electronică datele menționate către Ministerul Finanțelor Publice. În termen de maxim 8 ore de la transmiterea datelor, Ministerul Finanțelor Publice, dacă sunt îndeplinite toate condițiile legale, atribuie codul unic de înregistrare fiscală. Codul unic de înregistrare fiscală identifică societatea cooperativă ca subiect de drept fiscal și se utilizează de către acesta în toate sistemele informatice care prelucrează date, precum și în relațiile cu terții, inclusiv cu autoritățile și instituțiile publice pe toată durata de funcționare a acesteia. Pe baza codului unic de înregistrare fiscală și a numărului de înregistrare în registrul comerțului, societatea cooperativă nou constituită este luată în evidența organelor teritoriale fiscale.

10. Publicitatea prin Monitorul Oficial. După efectuarea înmatriculării și a înregistrării fiscale a societății cooperative, oficiul registrului comerțului va transmite din oficiu, către Regia Autonomă „Monitorul Oficial” spre publicare un extras al încheierii judecătorului delegat. Extrasul încheierii judecătorului delegat trebuie să cuprindă următoarele elemente: a) numărul și data încheierii; b) denumirea societății cooperative; c) sediul social; d) forma juridică; e) datele de identificare ale fondatorilor (1. pentru fondatorii persoane fizice: numele și prenumele, domiciliul; 2. pentru fondatorii persoane juridice: denumirea, sediul); f) datele de identificare ale administratorilor (1. pentru fondatorii persoane fizice: numele și prenumele, domiciliul; 2. pentru fondatorii persoane juridice: denumirea, sediul); g) datele de identificare ale cenzorilor: numele și prenumele, domiciliul; h) domeniul și activitatea principală; i) capitalul social; j) durata de funcționare. Pe extrasul încheierii judecătorului delegat, oficiul registrului comerțului care a efectuat înmatricularea va trebui să menționeze și: a) codul unic de înregistrare fiscală; b) numărul de ordine din registrul comerțului. Comunicarea extrasului încheierii judecătorului delegat, cu mențiunile necesare, poate fi transmis prin orice mijloc, inclusiv pe cale electronică. Cheltuielile de publicare sunt suportate de către societatea cooperativă. Dacă societatea cooperativă solicită ca încheierea judecătorului delegat să fie publicată integral în Monitorul Oficial, atunci pe cheltuiala sa acest lucru se poate face prin intermediul oficiului registrului comerțului. Publicitatea constituirii și autorizării funcționării societății

¹² A se vedea: Legea nr. 26/1990, art. 6 (4); Legea nr. 31/1990, art. 60 (3).

¹³ În acest sens: Legea nr. 26/1990, art. 6 (5); Legea nr. 31/1990, art. 60 (4).

¹⁴ A se vedea: Legea nr. 26/1990, art. 6 (6); Legea nr. 31/1990, art. 60 (5).

cooperative prin Monitorul Oficial are ca efect opozabilitatea față de terți a existenței și funcționării acesteia și în consecință a actelor sale.

11. Comunicarea autorizării funcționării către autoritățile publice competente. Pentru efectuarea de către autoritățile publice competente a controlului privind conformitatea celor menționate¹⁵ în declarația – tip oficiul registrului comerțului transmise către acestea copiile declarațiilor – tip și pe cale electronică datele de identificare ale societății cooperative. Termenul de comunicare este de 3 zile de la data înregistrării în registrul comerțului (art. 17² din Legea nr. 359/2004).

Autoritățile¹⁶ publice competente cărora li se comunică documentele și datele menționate sunt: a) brigăzile și grupurile de pompieri militari din subordinea Ministerului Internelor și Reformei Administrative; b) direcțiile de sănătate publică teritoriale din subordinea Ministerului Sănătății sau ministerelor cu rețea proprie de sănătate publică; c) Autoritatea Națională Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor sau ministerelor cu rețea sanitar veterinară proprie; d) autorităților publice teritoriale de protecție a mediului din subordinea Ministerului Mediului și Gospodirii Apelor; e) inspectoratele teritoriale de muncă din subordinea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale și Familiei. Când pe parcursul funcționării societății cooperative, în exercitarea activității de control, autoritățile publice menționate constată că nu sunt îndeplinite condițiile legale de funcționare, notifică acest fapt societății cooperative, la sediul acesteia, cu mențiunea acordării unui termen de remediere a neregularităților constatate. Termenul de remediere curge de la data primirii notificării și poate fi prelungit de către autoritatea publică, dacă societatea cooperativă a cerut în mod expres această prelungire. Dacă societatea cooperativă nu remediază neregularitățile notificate, atunci autoritățile publice competente dispun interzicerea desfășurării activității și comunică în termen de 3 zile de la emitere actul de interzicere, pentru ca acesta să fie înregistrat, din oficiu în registrul comerțului¹⁷.

12. Eliberarea certificatului de înregistrare și a certificatelor privind autorizarea funcționării. După înmatricularea societății cooperative în registrul comerțului, biroul unic eliberează acesteia: a) certificatul de înregistrare care conține numărul de ordine din registrul comerțului și codul unic de înregistrare fiscală; b) certificatele constatatoare care atestă că: 1) s-a înregistrat declarația – tip pe propria răspundere din care rezultă că la sediul social sau secundar nu se desfășoară activitățile prevăzute în actul constitutiv; 2) s-a înregistrat declarația – tip pe propria răspundere din care rezultă că sunt îndeplinite condițiile de funcționare prevăzute de legislația specifică în domeniul prevenirii și stingerii incendiilor, sanitar, sanitar – veterinar, protecției – mediului și protecției muncii pentru activitățile declarate.

Alături de documentele mai înainte menționate reprezentanții societății cooperative primesc și încheierea judecătorului delegat. Termenul de eliberare a certificatului de înregistrare și a certificatelor constatatoare privind autorizarea funcționării este de 3 zile de la înmatriculare, dacă judecătorul delegat nu dispune altfel. Certificatul de înregistrare

¹⁵ Pentru mențiunile din declarația tip, a se vedea: Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, art. 15.

¹⁶ A se vedea: Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, art. 17² (2).

¹⁷ A se vedea: Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, art. 17³ (2).

conținând numărul de ordine din registrul comerțului și codul unic de înregistrare fiscală este documentul care atestă că societatea cooperativă a fost luată în evidența oficiului registrului comerțului și în evidența organului fiscal. Dacă în certificatul de înregistrare este consemnat și atributul fiscal „R”, se atestă că societatea cooperativă a fost luată în evidența organului fiscal ca plătitor de taxă pe valoarea adăugată. Pe parcursul existenței societății cooperative dovada privind starea ei referitoare la funcționare, dizolvare, reorganizare, lichidare, reorganizare judiciară, insolvență, faliment sau suspendare temporară a activității se face cu extrasul de registru emis de oficiul registrului comerțului valabil 30 de zile de la data emiterii. Termenul pentru eliberarea extrasului de registru este de cel mult 24 ore de la data înregistrării solicitării.

13. Determinarea actelor juridice încheiate în procedura de constituire a societății cooperative. În procedura de constituire a societății cooperative este necesar ca până aceasta să devină persoană juridică să fie încheiate diferite acte juridice. Actele juridice pe care fondatorii le încheie în contul societății cooperative pot fi: a) deschiderea unui cont la bancă, pentru depunerea aporturilor în numerar la capitalul social; b) încheierea unui contract de închiriere pentru un spațiu necesar sediului social; c) încheierea unui contract de asistență juridică pentru redactarea înscrisurilor actului constitutiv; d) plata unor taxe judiciare sau de înregistrare; e) plata serviciilor de redactare și multiplicare a înscrisurilor actului constitutiv; f) alte acte juridice. Legea nr. 1/2005, privind organizarea și funcționarea cooperativei, nu reglementează regimul unor asemenea acte, dar dispune¹⁸ că prevederile din art. 46-59 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, care se referă la efectele încălcării cerințelor legale de constituire a societății comerciale, sunt aplicabile în mod corespunzător și societăților cooperative.

14. Natura juridică a actelor încheiate în procedura de constituire a societății cooperative. În literatura juridică s-a apreciat că actele juridice încheiate în contul societății în procedura de constituire, de către fondatorii sau reprezentanții societății ar fi angajamente luate sub condiția rezolutorie a preluării lor de către societate¹⁹ sau ar fi acte juridice executate în temeiul capacității de folosință restrânsă la nevoile de dobândire a personalității juridice a societății.²⁰ Considerăm că opinia care trebuie să prevaleze este că actele făcute de către fondatori sunt acte încheiate în temeiul capacității de folosință restrânsă, consacrată la drepturile și obligațiile cerute pentru ca societatea cooperativă să se înființeze în mod valabil.²¹ Dacă actele respective sunt preluate de către societatea cooperativă după ce ea a dobândit personalitate juridică sunt considerate a fi fost ale societății încă de la încheierea lor.

15. Efectele actelor juridice încheiate în contul societății. Fondatorii, reprezentanții și alte persoane care au lucrat în numele unei societăți în curs de constituire răspund nelimitat și solidar față de terți pentru actele juridice încheiate cu aceștia în contul societății, în afara de situația în care societatea cooperativă, după ce a devenit persoană juridică le-a preluat asupra sa (art. 13 din Legea nr. 31/1990). Prin preluarea actelor menționate societatea cooperativă este cea care răspunde față de terți cu efect retroactiv de la data încheierii actelor respective.

16. Categoriile de neregularități privind încălcarea cerințelor legale de constituire a societății cooperative. În procedura de constituire a societății cooperative se pot produce anumite neregularități. Legea nr. 1/2005 nu precizează care ar putea să fie

¹⁸ A se vedea art. 20 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperativei.

¹⁹ În acest sens Y. Guyon – Droit des affaires, Economica, Paris 1994, vol. I, p. 165 și următoarele.

²⁰ A se vedea, S.D. Cârpenaru – Drept comercial român, Ed. All Back, București, 2000, p. 185.

²¹ A se vedea art. 33 din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și juridice.

aceste neregularități și care ar putea să fie efectele sau căile de remediere a unor posibile neregularități. Există totuși în această privință o prevedere în art. 20 din Legea nr. 1/2005, în care se dispune că prevederile art. 46-59 din Legea nr. 31/1990, privind societățile comerciale se aplică în mod corespunzător și societăților cooperativе. Aceste prevederi se referă la „efectele încălcării cerințelor legale de constituire a societății” (art. 46-59 din Legea nr. 31/1990). În raport de prevederile art. 46-59 din Legea nr. 31/1990, privind societățile comerciale, categoriile de neregularități²² care se pot produce în constituirea societății cooperative pot fi în raport de momentul producerii sau al constatării acestora, următoarele: a) neregularități produse și constatate înainte de înmatricularea societății cooperative; b) neregularități produse înainte de înmatricularea societății cooperative, dar constatate după înmatriculare; c) neregularități privind publicitatea constituirii societății cooperative. Ideea care domină reglementările juridice în materie de neregularități privind societățile cooperative este remedierea acestora și protejarea terților.

17. Situația neregularităților produse și constatate înainte de înmatricularea societății cooperative. Înainte de înmatricularea societății cooperative se pot produce anumite neregularități. Ele pot fi constatate și remediate până la înmatriculare sau cu prilejul acesteia. Neregularitățile care se pot produce și pot fi constatate înainte de înmatricularea societății cooperative pot să fie: a) necuprinderea în actul constitutiv a mențiunilor prevăzute de lege (art. 46(1) din Legea nr. 31/1990); b) cu neprevăderea în actul constitutiv a unor clauze prin care se încalcă o dispoziție imperativă a legii (art. 46(1) din Legea nr. 31/1990); c) neîndeplinirea cerințelor legale pentru constituirea societății cooperative (art. 46(1) din Legea nr. 31/1990); d) nesolicitarea înmatriculării societății cooperative de către fondatorii sau reprezentanții acesteia (art. 47(1) din Legea nr. 31/1990).

18. Neînmatricularea societății cooperative și punerea în întârziere a fondatorilor sau reprezentanților societății cooperative. Fondatorii sau reprezentanții societății cooperative sunt obligați ca în termen de 15 zile de la data încheierii actului constitutiv să ceară înmatricularea societății cooperative în registrul comerțului (art. 36(1) din Legea nr. 31/1990). În cazul în care fondatorii sau reprezentanții societății cooperative nu solicită înmatricularea în termenul mai înainte menționat, oricare membru cooperativ poate să-i pună în întârziere prin notificare sau prin scrisoare recomandată ca în termen de 8 zile de la primirea acesteia să ceară înmatricularea societății cooperative în registrul comerțului.

19. Solicitarea înmatriculării de către membrul cooperativ care i-a pus în întârziere pe fondatorii sau reprezentanții societății cooperative. Dacă fondatorii sau reprezentanții societății cooperative nu s-au conformat notificării de punere în întârziere, în sensul de a solicita înmatricularea în termen de 8 zile de la primirea acesteia, atunci membrul cooperativ care i-a pus în întârziere poate cere oficiului registrului comerțului efectuarea înmatriculării (art. 47(1) din Legea nr. 31/1990).

20. Efectul înmatriculării în privința obligațiilor ce decurg din subscripție. În cazul în care înmatricularea nu s-a efectuat membrii cooperativi sunt eliberați de obligațiile ce decurg din subscripțiile lor, după trecerea unui termen de 3 luni de la data autentificării actului constitutiv, dacă prin acesta nu se prevede altfel (art. 47(2) din Legea nr. 31/1990). Dacă un membru cooperativ a solicitat îndeplinirea formalităților de

²² A se vedea în privința neregularităților în constituirea societăților comerciale și în consecință și în constituirea societăților cooperative: S.C. Căpenaru – Drept comercial român, Ed. All Back, București, 2000, p. 185.

înmatriculare, niciunul dintre membrii cooperatori nu v-a mai putea pretinde eliberarea de obligațiile care decurg din subscripție (art. 47(3) din Legea nr. 31/1990).

21. Situația neregularităților constatate de judecătorul delegat când examinează cererea de autorizarea constituirii și funcționării societății cooperative. Judecătorul delegat la oficiul registrului comerțului exercită controlul de legalitate privind constituirea și funcționarea societății cooperative. Când examinează cererea de autorizare a constituirii și funcționării societății cooperative, judecătorul delegat poate să constate anumite neregularități, precum: a) necuprinderea în actul constitutiv a mențiunilor prevăzute în art. 16 din Legea nr. 1/2005 (ex: 1) necuprinderea mențiunilor privind sediul societății cooperative; 2) necuprinderea mențiunilor privind capitalul social; 3) necuprinderea denumirii societății cooperative); b) cuprinderea în actul constitutiv a unor clauze prin care se încalcă o dispoziție imperativă a legii (ex: 1) obiectul de activitate al societății cooperative cuprinde operațiuni care sunt considerate de lege infracțiuni; 2) denumirea societății cooperative cuprinde cuvinte precum: "științific", "academie", "universitate", "școală".²³ Dacă neregularitățile au fost remediate, atunci judecătorul delegat prin încheiere va autoriza constituirea și funcționarea societății cooperative și va dispune înmatricularea luând act în încheierea pe care o pronunță de regularizările efectuate. Dacă fondatorii sau reprezentanții societății cooperative nu remediază neregularitățile în termenul acordat de judecătorul delegat, atunci acesta prin încheiere motivată va respinge cererea de autorizare a constituirii și funcționării. În situația în care în procedura de examinare a cererii de autorizare a constituirii și funcționării societății cooperative au fost formulate cereri de intervenție, judecătorul delegat va cita intervenienții și se va pronunța asupra cererilor acestora, cu respectarea prevederilor din art. 49 și următoarele din Codul de procedură civilă.

22. Situația neregularităților constatate după înmatricularea societății cooperative. După înmatricularea societății cooperative în registrul comerțului se pot constata anumite neregularități care s-au produs înainte de înmatriculare dar care nu au fost descoperite cu ocazia acesteia. Constatarea neregularităților se poate face de către membrii cooperatori, de către administratorii societății cooperative, de către cenzorii acesteia sau de către oricare persoană interesată. Remedierea unor asemenea neregularități se poate face în două modalități și anume: a) de către societatea cooperativă, prin organele care-i asigură funcționarea (art. 48(1) din Legea nr. 31/1990); b) de către tribunal, prin obligarea organelor societății cooperative de a efectua regularizarea, la cererea oricărei persoane interesate (art. 48(2) din Legea nr. 31/1990).

23. Remedierea neregularităților în mod voluntar de către organele societății cooperative. Organele care asigură funcționarea societății, din oficiu sau la cererea oricărei persoane interesate, în cazul în care sunt constatate după înmatriculare neregularități privind constituirea societății cooperative sunt obligate să ia măsuri pentru înlăturarea acestora în termen de 8 zile de la data constatării acestora. În raport de tipul de neregularitate se vor îndeplini operațiunile pe care legea le impune pentru constituirea valabilă a societății cooperative.

24. Remedierea neregularităților pe cale judiciară. În situația în care societatea cooperativă prin organele sale de funcționare, nu remediază neregularitățile, constatate după înmatriculare, în termenul de 8 zile de la data constatării acestora, atunci orice persoană interesată poate să ceară tribunalului să oblige organele societății cooperative, sub sancțiunea plății de daune cominatorii, să procedeze la remedierea acestora. Regularizarea

²³ A se vedea art. art. 39(2) din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului.

societății cooperative poate fi cerută și pentru motivul²⁴ care atrage nulitatea acesteia. Termenul pentru introducerea acțiunii în regularizare este de un an de la data înmatriculării societății cooperative (art. 48(3) din Legea nr. 31/1990).

25. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin neregularități. Pentru prejudiciile cauzate prin neregularitățile produse în procedura de constituire a societății cooperative, fondatorii, reprezentanții societății cooperative, precum și primii membri ai organelor de conducere, de administrare și de control ale societății răspund nelimitat și solidar. O problemă care s-ar putea ridica cu privire la categoriile de persoane care sunt răspunzătoare pentru prejudiciile cauzate prin neregularități, se referă la ce se înțelege prin „primii membri ai organelor de conducere”. Dacă avem în vedere că sistemul de organe funcționale ale societății cooperative este constituit de organe de deliberare și decizie (adunările generale), organe de administrare (administratorul unic sau consiliul de administrație; președintele societății cooperative), directorul executiv,²⁵ cenzorii, am putea înțelege că exprimarea „prin membrii ai organelor de conducere” se referă la „adunările generale” și la „directorul executiv”. Considerăm că, membrii cooperatori care au făcut parte din adunarea generală constitutivă a societății cooperative, precum și directorul executiv, dacă societatea cooperativă încredințează prin consiliul de administrație conducerea ei către un asemenea director, sunt răspunzători nelimitat și solidar, dacă prin constituirea societății cooperative cu neregularități au produs un prejudiciu.

26. Declararea nulității societății cooperative și cauzele de nulitate. Dacă societatea cooperativă nu este remediată prin niciuna din modalitățile prevăzute de lege sau dacă termenul de regularizare a fost depășit, orice persoană interesată poate solicita instanței judecătorești declararea nulității acesteia. Acțiunea în declararea nulității societății cooperative poate fi introdusă pentru cauzele prevăzute de lege la tribunal ca instanță competentă material. Cauzele²⁶ care atrag nulitatea societății cooperative sunt de diferite categorii și anume: a) cauze privind neregularități ale actului constitutiv, precum: 1) lipsa actului constitutiv; 2) lipsa formei autentice a actului constitutiv, pentru situațiile când legea impune această formă; 3) lipsa unor elemente ale actului constitutiv, cum sunt: denumirea societății cooperative, obiectul de activitate, aporturile asociaților, capitalul social subscris; 4) încălcarea unor dispoziții privind: capitalul social minim subscris și vărsat, numărul minim de asociați; b) cauze privind neregularități referitoare la capacitatea fondatorilor, în sensul că toți fondatorii au fost incapabili la data constituirii societății cooperative; c) cauze privind neregularități referitoare la obiectul societății cooperative, adică: 1) obiect ilicit, 2) obiect contrar ordinii publice; d) cauze privind neregularități referitoare la autorizarea constituirii societății cooperative precum: 1) lipsa încheierii judecatorului delegat de înmatriculare a societății cooperative; 2) lipsa autorității legale administrative de constituire a societății cooperative. Nulitatea societății cooperative nu poate fi declarată în cazul în care cauza care a fost invocată în cererea introdusă la tribunal, a fost înlăturată înainte de a se pune concluzii în fond. În cazul în care societatea cooperativă nu a fost remediată și cererea în anulare a fost admisă prin hotărâre judecătorească, se declară nulitatea societății cooperative. Prin aceeași hotărâre judecătorească se dispune și dizolvarea societății cooperative și se numește și lichidatorul judiciar.

²⁴ A se vedea art. 56 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale.

²⁵ Prin art. 56(1) din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației se dispune: “Conducerea societății cooperative, cu aprobarea adunării generale a membrilor cooperatori, se poate încredința unui director executiv pe baza unui contract de management.”

²⁶ A se vedea art. 56 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale.

27. Efectele declarării nulității societății cooperative. Declararea nulității societății cooperative produce următoarele efecte: a) dizolvarea societății cooperative; b) trecerea la lichidare ca urmare a dizolvării; c) numirea lichidatorului societății cooperative. Prin declararea nulității societății cooperative nu se aduce atingere actelor încheiate în numele acesteia. Nulitatea societății cooperative nu poate fi opusă nici de către societatea cooperativă și nici de către membrii operatori terților de bună credință. Pe data la care hotărârea judecătorească de declarare a nulității a devenit irevocabilă, societatea cooperativă intră în lichidare, urmând să-și înceteze existența fără efect retroactiv. Hotărârea judecătorească de declarare a nulității societății cooperative este comunicată de tribunal oficiului registrului comerțului pentru a fi menționată în registrul comerțului, urmand ca oficiul registrului comerțului să o trimită Monitorului Oficial al României spre publicare.

28. Răspunderea membrilor operatori pentru obligațiile societății cooperative declarată nulă. În cazul declarării nulității societății cooperative, membrii operatori răspund pentru obligațiile acesteia în limitele aportului subscris de fiecare. Obligațiile societății cooperative sunt garantate în principal cu patrimoniul acesteia și în subsidiar în limitele aportului subscris de către membrii operatori (art. 25 din Legea nr. 1/2005). Constituirea societății cooperative se publica în Monitorul Oficial al României. Publicitatea constituirii societății cooperative prin Monitorul Oficial al României creează opozabilitatea față de terți a actelor societății.

29. Protecția terților în situația nerespectării cerințelor privind publicitatea. Terții sunt protejați de actele și faptele pentru care nu s-au îndeplinit formalitățile de publicitate. Modalitățile de protecție a terților pentru actele pentru care nu sau îndeplinit formalitățile de publicitate sunt: a) societatea nu poate opune terților actele și faptele pentru care nu s-a efectuat publicitatea, cu excepția situației în care societatea face dovada că aceștia cunoșteau actele (art. 50(1) din Legea nr. 31/1990); b) operațiunile efectuate de societate înainte de a 16-a zi de la data publicării în Monitorul Oficial al României a încheierii judecătorului delegat, nu sunt opozabile terților care dovedesc că au fost în imposibilitate de a lua cunoștință de ele (art. 50(2) din Legea nr. 31/1990); c) în caz de neconcordanță între textul depus la oficiul registrului comerțului și cel publicat în Monitorul Oficial al României sau în presă, societatea nu poate opune terților textul publicat (art. 52 din Legea nr. 31/1990); d) terții pot opune societății textul publicat, cu excepția situației în care societatea face dovada că ei cunoșteau textul depus la oficiul registrului comerțului (art. 52(2) din Legea nr. 31/1990); e) terții pot invoca actele sau faptele cu privire la care nu s-a îndeplinit publicitatea în afară de situația în care omisiunea publicării le lipsește de efecte (art. 51 din Legea nr. 31/1990);

30. Protecția terților după efectuarea formalităților de publicitate. După efectuarea formalităților de publicitate în legătura cu persoanele care ca organe ale societății sunt autorizate să o reprezinte terții sunt protejați față de anumite neregularități privind numirea acestor organe. Protecția terților se concretizează în următoarele forme: a) societatea nu poate opune terților nicio neregularitate privind numirea persoanelor autorizate să o reprezinte, cu excepția cazului în care societatea face dovada că terții respectivi cunoșteau această neregularitate (art. 54(1) din Legea nr. 31/1990); b) societatea nu poate invoca față de terți numirile în funcțiile de reprezentare a unor persoane sau încetarea funcțiilor acestora, dacă numirile nu au fost publicate în conformitate cu legea (art. 54(2) din Legea nr. 31/1990); c) societatea nu poate opune terților actele prin care se depășește obiectul de activitate al acesteia, chiar dacă a fost publicat actul constitutiv, cu excepția cazului în care ea dovedește că terții cunoșteau sau trebuiau să cunoască depășirea acestuia.